

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăzei Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

Epistole nefrancate se refuză — Manuscrise nu se însoțesc.

Numeri singuratici à 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografică”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weiss & Bernat „la tot”. —

La
Abonament lunar

pentru

Februarie st. vechiu

invită

Administrația ziarului „TRIBUNA”

Frământări și transformări.

(*) În fața situației ce s'a deschis în politica interioară a monarhiei prin noul reichsrath și prin mesajul de tron, lumea politică oportunistă (care are cusurul de a ține mortuș la dualism) încearcă să-și facă dispoziție bună cu speranțe problematice în ce privește viitorul. Atât oportuniștii de peste Leitha, cât și cei dela noi, se încadrează ei pe sine, trăgând nădejdea: că doară doară reichsrath-ul cel nou va fi mai breaz decât cel trimis în domeniul istoriei, deputații moșicului de popoare se vor cuminti și se vor mulcomi după placul politicienilor dualiști, popoarele cari ferb de dorurile libertăților naționale se vor stimula și ele, ear' pe urma binecuvântată a tuturor acestor schimbări spre bine mai mult visate decât crezute, gospodarii dualiști și-or vedea tihniți de darurile politice lor și vor lua măsuri strășnice pe viitor ca să nu li-se mai turbure liniștea cu lupte de naționalități...

În d'al de asemenea fantasii amăgitoare se leagă guvernul Körber, care pare a crede, că mare ispravă politică a s'vârșit ticluind un mesaj de tron mai lung decât o zi de post românesc, mai sec decât o disertație din domeniul cifrelor și mai promițător decât cea mai promițătoare soacră. A crezut guvernul austriac că grămădind și supra-grămădind o sumedenie de probleme de stat, umflând mesajul cu fraze adormitoare despre evenimentele din China și despre pacea europeană, ear' ohestiunea naționalităților de abia atingându-o cu o prudență pe care ar pute-o admira Sași nostri moderați, — cu asemenea mijloace de soamator politic se vor pute cel puțin îndulci reboșinicii de diferite naționalități din reichsrath și cu vremea și din mila și îndurarea deputaților va pica din cer earăși pace peste monarhie.

Sugestionați probabil de aceste vrăjitorii conducători ai guvernului unguresc par și ei mai puțin îngrijorați de viitoarea desfășurare a politicii din Austria. Premăsur guvernului, sfătosul domn Széll s'a și grăbit de câteva ori să declare scurt și neted, că politica austriacă va eși ea cum va eși din zăpăceală, dar' ori-cum va eși, dualismul e țară și Maghiarii n'au eși se teamă de nimic...

Cu desăvîrșire contra-pusă acestei dispoziții oportuniste vedem psihologia politică a elementelor radicale de peste Leitha și dela noi. Radicalii germani și ohi se găsesc pregătiți la repetirea furtunilor parlamentare (adeacă nu prea parlamentare) din Austria. Au dat deja probe, că vreau să provoace chiar și cu armele silniciei realizarea pretenșiunilor lor politice. De altă parte, radicalii dela noi, kossuthiști de toată specia, își rid în pumni de bucurie (și numai smulează îngrijorare), că Austria se va prădădi cu tot dualismul. Atunci — va fi lumea Ungurilor: independentă câtă vre, libertăți ungurești cu ghiotora, ear' putere și mărirea națională maghiară non plus ultra!

În vremea asta, cursul evenimentelor grave din monarhie nu mai conținește și nici nu poate da cuiva nădejde serioasă de a-l' vedea contenind. Nici nu se vor imblăni luptele politice din reichsrath, după-cum speră oportuniștii dualismului, nici nu se va prădădi Austria, după-cum trag nădejde

kossuthiștii maghiari, — dar' vor urma înainte frământările naționale și ele vor pretinde tot mai categoric transformări politice mari în organismul monarhiei noastre.

Evenimentele cari de câțiva ani s'gude atâd de puternic Austria și au pus pe griji multă lume politică, nu se pot curma nici cu vorbe dulci nici cu amenințări, nici cu presiuni, nici cu teroare. Ele sînt fenomene firești, frământări cari nu s'pau mai putut înăbuși în surfetele socialului din Austria. Sînt frământările luptelor de naționalitate, cari nu pot amuți decât cu triumful principiului național.

Nu vrem să facem pronosticuri politice, înșe un lucru e cert de pe acum: nu numai că aceste frământări vor înceta în Austria, ci puterea lor se va întinde și asupra statului ungar și mai curînd sau mai târziu, dar' fatalmente inevitabil vor procura și la noi aceași s'gudire profundă.

Frământările naționale tremură astăzi toată ființa dualismului. Nu ele constituie boala, ci dualismul, ear' ele sînt numai simptomele boalei.

Curentul național devine pe zi ce merge mai viguros, în Austria ca și la noi. Tendințele eghemoniste revoltă tot mai mult conștiințele cetățenești ale popoarelor negermene din Austria și nemaghiare din Ungaria.

Dorul și voința robilor politici ai dominațiunii eghemoniste de a vedea născînd în monarhie libertățile naționale și drepturile deopotrivă ocrotitoare pentru toți — nu mai cunosc rezistență și nici nu pot cunoaște...

Frământări firești, cari în definitiv nu pot duce decât la transformările radicale ale dualismului în firescul organism constituțional federativ — aceasta-i caracteristica singură reală a evenimentelor grave din Austria.

Se înșeală deci amaric atît cei-ce vreau să se mîngăie și se mai mîngăie și pe alții cu țaria dualismului, cît și aceia cari vreau să se bucore pe sine și să sparie pe alții cu fantoma prăpădirii Austriei.

Adevărul, e că monarhia noastră va avî se se sbată încă mult timp în frământările luptelor naționale, dar' restulul din urmă nu poate fi decât că va rămînd monarhia, va pieri înse dualismul. Va rămînd monarhia, dar' transformările politice de naționalitate.

Zădarnică și deșartă este, în urmare, și bucuria mascată a pangermaniștilor și nădejdele tainice ale panslaviștilor și visările ridicole panmaghiare. Monarhia habsburgică nu se va disolva, deși va trebui să se transforme: ci tocmai transformarea asta o va asigura definitiv în contra tuturor poftelor nesațioase ale falșilor amici ai dinastiei și ai monarhiei habsburgice.

Sibiu, 11 Febr. 1901.

Crisa în România. În cele din urmă căderea cabinetului d-nului Carp nu s'a putut delătura. Prim-ministrul și ministrul de finanțe P. P. Carp neputînd ajunge la o înțelegere cu majoritatea parlamentară, în chestia proiectelor de nouă impostă, și-a dat abdicarea M. Sale Regelui.

În urma acesteia M. Sa a primit pe mai mulți corifei politici la palat, cu cari s'a consultat asupra situației. S'a vorbit de schimbare de sistem, dar' se vede, că aceasta nu va urma. O depeșă a corespondentului nostru ne anunșă, că Regela a însărcinat cu formarea cabinetului pe Gh. Gr. Cantacuzino, președintele came rei și șeful partidului conservator.

Cantacuzino a fost recomandat Regelui de P. P. Carp.

Cantacuzino a declarat, că primește proiectele de dare ale lui Carp, dar' cu unele modificări, prin cari se pot face nouă economii.

Cantacuzino conferează cu fruntașii politicieni, pe cari vorește să-i în-

dulece a intra în cabinet. Lista noilor miniștri o va prezenta azi Regelui, până d'eseară.

Dacă, precum se crede, lui Cantacuzino îi va succede formarea cabinetului, crisa va fi terminată.

Din dietă. Gălăgia înșenată de opoziție, în urma sângeroaselor alegeri din Tîrgul-Mureșului, s'a sfîrșit. În ședința de Sămbătă, ministrul-președinte Coloman Széll într-un lung discurs, a declarat, că a luat cele mai severe măsuri pentru cercetarea casului petrecut în Tîrgul-Mureșului, că el n'a exercitat nici o influență asupra nimănui, că el nu cunoaște candidații oficiali, trimiși din centru, că el nu știe de nici o casă de partid etc. Premiul Széll s'a dovedit și de astă-dată un isteț liniștit al valurilor parlamentare. Dar' nu atît vorbirea lui a făcut să dispară viitorul, cît mai ales faptul, că gălăgia kossuthistă n'a fost serioasă. Széll a spus, că oamenii, cari au rădăcină în respectivul cerc electoral, primesc sprijinul lui moral, all sprigul nu. S'a provocat la cele 35 alegeri, întemplate de cînd se află el în fruntea guvernului, unde alegerile au fost curate. Și l'a aprobat întreaga ceata lui carat în parlament.

Noi l'am admirat pe „Aeolus” al nostru, dacă ne-ar arăta: ce „rădăcină” are Euseb Vészai-József în Sebeșul-săcesc și secretarul de stat Nagy-Săcesc în cercul Vîșului-de-dus? Nici ei nu au fost candidați oficiali? Pentru hispanul Rozsner Ervin n'a fost chestie alternativă alegerea sau nealegeria lui Nagy Ferencz? Nu a cerșit pentru Nagy Ferencz hispan, vicespan, director de finanțe etc. etc. în modul cel mai ilegal? N'a fost corupere cu bani? Sau pentru-ce s'a pus în perspectivă unui Jidan din Pesta, un cerc de deputat din Marmafia, dacă nu pentru jertfele materiale aduse cu ocazia alegerii lui Nagy Ferencz? Și asta nu înșemnează „candidare din centru”?

Pentru capete seoi sînt îmbătătoare verbele mesteguite ale lui Széll, vorbe în cari se află ticluite cu o deosebită artă cele mai mari contradicții. Ei, da ce se prelinzi serioșitate în parlamentul unguresc.

S'a reluat apoi discuțiunea asupra bugetului de agricultură. Laude la adresa lui Darányi, vorbe de placă pentru alegători, lipsa de serioșitate, eată nota distinctivă a dezbaterii celui mai important resort ministerial pentru majoritatea locuitorilor Ungariei.

Se clatină increderea în Wilhelm II.

La produs senzație un articol al marelui ziar „Kreuzzeitung”, care critică cu o asprime neobișnuită manifestările de amicitie ale împăratului pentru Anglia. Anume decorațiunea lordului Roberts abia și-o pot oamenii esplica. Ziarul își arată marea îngrijire, că monarhul și poporul german nu se înțeleg unul pe altul. Trebuie să se spună aceasta fără nici o rezervă, căci încrederea între domnitor și popor este singura garanță pentru durabilitatea deplinei puteri regale în Prusia. Se arată semne, — zice foaia germană, — că începe să slăbească credința oamenilor într-o monarhie puternică. Articolul acesta, fiind expresia părerilor dominante în cercurile conservatoare din Germania, este considerat ca foarte serios. Ziarul „Neuesten Nachrichten” încă își arată grija pentru urmările, ce le va avî intimitatea cea mare manifestată în Engliera.

PENTRU IANCU. Din Graz ni-se scrie, că în 5 l. c. s'a înmanat vredniciei lui nostru tîner, George Novacovici, student la universitatea de acolo, actul de acuză dela tribunalul din Deva,

în chestia Iancu. Actul a sosit prin autoritățile din Austria, și e în un ton revoltător de soviniștic. În el se zice, că preamărînd pe Avram Iancu, care a luat parte în măsură mare la nimicirea rasei maghiare la 1848-9, se face act de sovinație...

Soviniștii orb și de preamăritura morților se teme.

Dela sîrbirea Ligei. Din incidentul sîrbării iubilare din săptămîna trecută, Liga a fost felicitată și de universitarii nostri din Graz, prin următoarea depeșă:

„Aniversarea a zece ani de luptă națională ne inspiră entuziasm... și nădejde în viitorul neamului românesc. Trăească Liga Română!”

Universitarii români din Graz.

Intervenția Belgiei pentru Buri. În camera deputaților din Bruzella s'a pertractat în 8 Februarie o petiție pentru intervenția Belgiei în conflictul buro-englez. Comisia petiționară a recomandat camerei petiția. Deși ministrul de externe de Favereau s'a declarat în contra ei, camera a votat o cu mare majoritate.

Din Austria.

Alegere de președinte în reichsrath.

Vineri, în 8 l. c. a fost alegerea de președinte și vicepreședinte în reichsrath. Alegerea preocupă dela început partidele și se credea, că la actul acesta se va isea o furtună, încât se va zădărnici înșeși alegerea. S'a întemplat înse contrarul. În cele din urmă nici un partid n'a voit să ia răspunderea asupra sa, de-a candida dintre membrii sei președinte și așa a fost ales de președinte un bărbat fără de valoare politică deosebită, contele Vetter von der Lilie.

Alegerea s'a făcut fără nici un incident deosebit. Președintele de vîrstă Weigl a deschis ședința la 12 ore și după unele formalități a pus la ordine zilei alegerea de președinte și vicepreședinte. Apoi a suspendat ședința până la 3 ore, ca partidele să aibă timp a se înțelege. În pauză partidele au convenit în persoana contelui Mauritz Vetter von der Lilie, recomandat de clubul polon. După redeschiderea ședinței s'a făcut votarea și contele Vetter a intrat 360 de voturi din 374; 14 sedule au fost albe.

Nou alesul președinte a mulțumit camerei pentru alegere, a promis că va fi imparțial și a provocat parlamentul la lucru.

După aceea au fost aleși, tot prin votare, de vicepreședinte dep. Prada și Zacek, și apoi ședința a fost închisă.

Contele Vetter von der Lilie e om foarte bogat, are domenii esterie în Moravia, e om cult și cu exterior simpatice. El e deputat numai de 3 ani și n'a jucat rol în parlamentul trecut. Tocmai de aceea a fost ales de președinte, că se nu fie președinte de partid.

Unii cred, că în aceasta va rezida forța morală a poziției sale.

Din alegerea aceasta unii conchid, că deputații sînt pentru lucrarea pacnică. Aceștia sînt optimiștii, pe cînd alții, mai neîncrezători, trag la îndoială acest lucru.

Interpelări.

Proxima ședință a reichsrathului va fi mîne, Marți. „Deutschnationale Koresp.” e informat, că în această ședință Schönerer va face propuneri și interpelări, cerînd, ca să se ontească exportul de arme din Austro Ungaria în Anglia și coloniile engleze și ministrul de externe să exprime președintelui Krüger simpatia popoarelor din Austria.

Va interpela apoi pe prim-ministrul, cerînd deslușiri, de ce mijloace vorește a se folosi ca să facă capabil de muncă parlamentul.

„Narodni Listi” zice, că Cehii vor începe obstrucția, dacă președintele Vetter nu va permite ostirea interpelațiilor în limba cehă.

Svetozar Miletić.

Budapesta, 9 Febr. 1901.

Unii din politicienii sîrbi în timpul din urmă au început a aluneca în privința afirmării politice pe terenul suspect al oportunișmului, bî parțial înșeș accentuarea împăcării cu starea actuală a lucrurilor, desconsiderînd mijloacele validității juste pe tereh politic și lipsindu-și mîna de caracterul firmității.

Marele răposat Svetozar Miletić, care în programul său a cuprins aspirațiunile politice a generațiunii vechi, aspirațiunile înscadrate în conștiința demnității și isvorite din sentimentul public al poporului, al cărui sânge s'a scurs în războaie pentru apărarea patriei, — va rămîne un vecinic „memento” înaintea politicienilor sîrbi, cari vor să-și prieceapă chemarea și vor să exprime pretenșiunile juste ale drepturilor, impuse de datorințele împlinite față de tron și patrie.

Comunitatea țintei politice, ce o urmăm naționalitățile, ne pune și comunitatea mijloacelor, de cari voim a ne servi, timbrându-ne astfel pășirea noastră cu energia unității.

În cariera politică a mai multor iluștri bărbați de-ai noștri, cari în inima lor au purtat soarta și durerile neamului, vedem reoglîndîndu-se clar principiile și idealul urmărit de Svetozar Miletić.

Aspirațiunile naturale provocate de trezirea unui neam, din împărăția întunerecului, sentimentul apropierii față de cei cu o legătură de sânge, pretenșiunile politice, încheigate în forma hotărîtă și provocătoare a demnității, sînt elementele principiare, ce constituiesc cariera politică a lui Miletić.

Din șirul bărbaților noștri e Iancu cea mai potrivită figură, cu a cărui principii și fapte se poate asemîna răposatul Miletić.

Același idealism virginal neștrăbătător în machinațiunile diplomatice, același tact strategic firm și plin de demnitate, aceeași desilusionare și soarte sinistră, ce o împarte urșita unor suflete, ce se sbat după realizarea unor ideale smulse din pretenșiunile simțite, dar' mute ale mediului — aceleși elemente constituiesc caracterul acestor doi bărbați, al lui Avram Iancu și al lui Svetozar Miletić.

În 1848, cînd pe „Cîmpul libertății” Românii, război cîmpiei și Sîrbii, sub conducerea patriarhului Raiaici, își pretind sfîșierea drepturilor politice, se începe cariera lui Miletić; și vedem umbland din sat în sat; dînd alarma, adunînd poporul și înșiruindu-l sub steagul libertății, ca tinerii noștri tribuni: teologi, studenți etc.

Declarațiunea cinică a lui Kossuth, că chestiunea sîrbă e de a se rezolva prin ascuțitul sabiei, a încheiat șirele poporului, care prin sângele seu a epurat patria alături de Români, ear' după-ce sfîrșindu-se revoluția, pretenșiunile poporului sîrb s'au realizat mult puțin prin înființarea Voivodinei sîrbă și sub impresia recentă a evenimentelor mersul diplomației din Viena era favorabil năsuinței naționalităților, tînerul Miletić prevede situația viitorului, nimicirea clădirii constituționale ridicată prin miile de jertfe, restrîngerea drepturilor politice, și cînd prin diploma de 20 Octomvrie 1860 se restituește unitatea teritorială a Ungariei, nimicindu-se astfel granițele Voivodinei, Miletić isbucnește pătimaș împotriva schimbării radicale a politicii înscenate de camarila vieneză, își dăruie glasul seu firm, pe cînd burocrății sîrbi în cea mai mare parte înotau în apele guvernului.

Miletić în anul 1861, părăsește ca deputat congresul în congresul din Carlovitz, menit de-a determina ținuta politică a Sîrbilor și intrarea în reichsrath.

Birocrația sârbă dependentă în multe privințe de guvern în frunte cu consiliarul Stoiașkovic, aderent al constituției lui Schermerling, considerând că situația politică pentru poporul sârb ar putea fi mai favorabilă în Austria ca stat eminemamente cultural, în frunte cu o dinastie spriginată și apărută în mai multe rânduri de poporul sârb, era pentru intrarea în reichsrath, privindu-l acesta de terenul liberei manifestări politice, neconturbat de ascuțitul sovinișmului unguresc și princiilor în special aspirațiilor naționale sârbești, în urma mulțimii aproape preponderante a elementului slav în Austria.

Deputatul Miletić a rupt cu tradiționalismul Sârbilor și ademenit ca Bălcescu de curentul umanitar al unui idealism de bună credință, vedea fericierea Sârbilor în apropierea față de Maghiari.

Propaganda lui Miletić a zădărnici hotărârea congresului din Carlovici, ear' el, cuvântând cu întreagă puterea spiritului și a convingerii, a adunat în jurul său poporul însuflețit.

Dar' sursele lui Miletić a fost cea a lui Bălcescu.

Bărbații maghiari de stat, înzestrați cu o eselență experiență în ale tragediei pe sfârșit, conduși de vecinica „fata morgana” exprimată în cuvintele sunătoare și pestrice ale ideii unității de stat maghiar, au dat și acum, ca și la 48, o nouă și evidentă dovadă despre prețioasă maturitate politică.

Proiectele lui Miletić au fost abandonate și puse ad acta.

Eată simburile unei fatale coincidențe între stratagema sovinișmului unguresc de atunci, brusc și per eminențiam „maghiar” și între sistemul actual poleit puțin de convenționalismul politic.

Istoria politică a Ungariei ne prezintă o sumedenie de astfel de momente ale discreditării politice din partea Maghiarilor și ne poate servi de un etern impuls la o preocupare mai temeinică a lucrurilor, când e vorba de săvârșirea unei acțiuni politice. (Avis activității!)

Numai din această falsitate caracteristică a politicienilor maghiari s'a intrupat radicalismul lui Miletić și ideea alipirii față de colosul rusesc, exprimată cu foc și sentiment pe coloanele „Zastava”.

Era și naturală înclinarea aceasta față de un razim, de care li lega înrudirea de sânge și ținta comună.

Astfel a devenit glasul lui Miletić cuvântul tuturor Sârbilor, centralizându-se în „Zastava” complexul aspirațiilor politice sârbești, până-ce prin ouparea Bosniei și Herțegovinei, Austro-Ungaria a ajuns în poziția de a contrabalansa ori-ce acțiune politică mai importantă din partea Sârbilor.

Luptătorul Miletić reînnoindu-se din robia de 5 ani a văzut situația schimbată și o însemnată parte a frunțașilor neamului său pogorât de pe pedestaltul ideal, ce el îl croise.

Îngelarea și durerea l-au copleșit pe luptătorul treaz: Svetozar Miletić a nebunit.

În jurul stierului său s'a adunat zilele acestea întreg poporul sârb, plângând moartea marelui bărbat, ear' noi Români ne alipim la dolul fraților Sârbi, dorindu-le ca din spiritul ideal al lui Svetozar Miletić să le răsăre vi-

toarea ținută politică, pentru-ca în chipul acesta să se ferece între noi trăinicia solidarității impusă de ținta comună ce o urmărim!

E caracteristic și interesant din punct de vedere psihologic sistemul rabulistic al presei maghiare, totdeauna când e vorba de taxarea meritelor vre-unui bărbat străin.

În „Budapesti Napló”, în articolul de fond intitulat: „De lângă sicriul unui rebel”, Weiss-Vézi se năpustește asupra memoriei lui Miletić, înzestrându-l cu atributele cele mai ungurești: trădător, infam, mișel etc. — o comoară lexicală ca la ușa cortului.

Dar, Doamne sfinte, cine se stea de vorbă serios cu astfel de guri?

Știut este: căței nu mușcă, deși latră minune mare.

Să lăsăm pe dl Vézi-Weiss să scrie articole de fond!

Pe Svetozar Miletić îl cunoaștem! — Og.

Revistă esternă.

Răsboiul buro-englez.

Din Capstadt se anunță, că cavalerimea engleză operează cu succes în contra Burilor și sperază, că în curând va curăți ecarăși întreg Caplandul.

De altă parte ziarul „National Review” crede, că Kitchener are lipsă de cel puțin încă 100.000 de oameni, pentru de a putea învinge cu desăvârșire pe Buri, ba se vorbește, că în locul lui va fi trimis Evelyn Wood, ca să iasă comanda supremă asupra trupelor engleze în Africa-sudică.

Armata engleză din Africa-sudică.

După socoteala unei foi militare bine informate din Londra, numărul soldaților englezi din Africa-sudică este de 86.600 de oameni, dintre cari 10.000 sunt bolnavi (a isbuonit și ciuma în Capland), ear' vre-o 5000 călăreți nu au cai. Față de acestia Buri numără peste 30.000 de soldați. Considerând superioritatea lor în toate privințele, (un Bur face ca trei Englezi), se poate zice, că deocamdată Buri sunt în avantaj în privința puterii militare.

Antisemitismul în Berlin.

Continuându-se desbaterile asupra bugetului ministerului de justiție în dieta prusiană, deputatul liberal Csuenger impută ministrului, că principiile dezvoltate de ministru cu ocaziunea ultimelor desbateri față de aplicarea ca judecători și notari judecătorești a Evreilor, nu concordează cu constituția și cu legile imperiului.

Deputatul Porsch (centru) declară, că majoritatea covârșitoare a națiunii germane dorește cu urgență, ca să trăiască într'un stat creștin, și în mod creștin să fie guvernată. Porsch spune, că nu toți, cari nu aprobă pretenșiunile Evreilor, se pot numi antisemiți.

Ministrul de justiție Schönedt arată, că în înțelesul constituției denumirea funcționarilor în armată și în toate ramurile de guvernament este dreptul regelui. Prin urmare toamă aceia, cari li fac lui imputări, vatămă constituția atunci când ating dreptul acesta al tronului,

subminându-i autoritatea și stima ce i-se cuvine.

Față cu declarațiunile lui Schönedt comunitatea evreiască din Berlin, a înaintat o remonstrare la cancelarul Bülow.

Știri mărunte.

Criza italiană.

Roma, 9 Febr. n. Regele Victor Emanuel a conferit cu șefii tuturor partidelor. Se crede, că Zanardelli va forma un ministeriu de coalițiune.

Tările-de-jos și Portugalia.

Haga, 9 Febr. n. Conflictul dintre Tările-de-jos și Portugalia s'a aplatat. Consulul olandez Pott se va reîntoarce la Lorenzo-Marquez. Guvernul portugez a declarat, că Portugalia vrea să trăiască în cele mai amicale relațiuni cu Tările-de-jos.

Decoratiunea lui Waldeck-Rousseau.

Paris, 9 Febr. n. Țarul rusesc a decorat pe Waldeck-Rousseau cu ordinul Sf. Sanislav.

Sărbarea Ligei culturale.

— Raport special. —

București, 26 Ianuarie v.

Istoria cunoaște numai două feluri de zile; ea ne amintește numai zile de veselie sau de durere; numai zile de învingere sau de perzare, numai zile de sărbătoare sau de ocară. Răsfoind sfânta carte a trecutului nostru, vom întâlni mai multe pagini de durere, de necazuri și de vecinice prigoniri; dar' ziua de 24 Ianuarie alină toate durerile, toate suferințele fără capăt ale părinților nostri; ziua de 24 Ianuarie este răsunarea acestui trecut nefericit; este glasul sfânt și măreț al genului nostru național ce ne strigă: „Și totuși am învins!” Da! o învingere este ziua de 24 Ianuarie, o învingere ce ne-a asigurat rolul de popor conducător în Orientul estrem, ai cărui paznici viteji au fost totdeauna părinții nostri.

Aceste și alte asemenea cugete îmi fulgerau creierii ferbențați, apropiindu-mă de palatul Ateneului, unde ne chema Liga pentru sărbătorirea acestei zile de două-ori sfântă. Dar' cum pot eu să cristalez prin slove acel tot ce mi ferbenta sângele, ce-mi împacienta mișcările, ce mă exaltă, trăind cu închipuirea în vremile apostoilei naționale și totodată privind și la furnicarul de lume ce umplea sala Ateneului; sala Ateneului ce de astă-dată era așa de mică.

La 8 ore sala era plină și sute, sute trebuiau să se reînapoieze, cu regret, dela această potriotică sărbătoare. La 8½, se deschide sărberea prin: „O! Românie”, versuri, de D. Niculescu, cântată de corul elevilor dela liceul Lazar, sub conducerea dlui profesor I. Costescu. Corul liceului Lazar s'a prezentat cât se poate de bine, laudă distincției profesor de muzică I. Costescu, care în timp scurt a reușit să formeze un cor, cum rar întâlnim la liceele din România. În aplauzele entusiaste ale publicului, apare dl V. A. Urechă, iubitul nostru președinte, preotul senin al vremilor apostoifice. În mica sa alocuție ne istorisește cu graiul său simplu și nemeșugit, pe alocuțarea de o caldă și tinerească însuflețire, istoricul memorabilelor zile: 5 Ianuarie (alegerea lui Cuza la Iași) și 24 Ianuarie, făptuirea unirii prin alegerea lui Cuza și la București. Salutând în urmă publicul în numele Ateneului, trece la aniversarea Ligei făcând un elogios ape cetățenilor ca din nou să se grupeze în jurul Ligei, să sature indiferența uicigătoare, decari mulți sufer.

A urmat imnul regal, ce a fost bisat.

Conferențiarul serii a fost dl Gr. Tocilescu, distinsul profesor universitar, ilustrul scrutar al gloriei străbune. Dl Tocilescu începe a arăta, că patriotismlu local trebuie să se supună totdeauna interesului general. În 24 Ianuarie patriotismlu local s'a plecat curentului

unionist, interesului mare al națiunii și de aceea ziua de 24 Ianuarie trebuie sărbătorită ori-unde s'ar afla un suflet român, căci aceste zile are de mulțumit regatul român existența și rezultatele mari ale sale. Vorbește de munca, de perseverența și necăzurile suferite de entusiastii generației dela 1848. Trece într-o revistă entusiastă figurile mărețe ale marilor apostoli: Câmpineanu, Brătianu, Cogălniceanu, Rosetti, Goleșcu, Bălcescu, evoacă amintirea acestor martiri ca generația tineră să-și recapete credința dela acești apostoli.

Și ca să se cunoască meritul muncii acestor bărbați ne descrie epoca în care ei au trăit, pedecile și prejudițiile cu cari au avut să se lupte.

Insuflețitul conferențiar termină rugând tinerimea să nu uite că 24 Ianuarie este obârșia tuturor evenimentelor mari, cari au format România de azi; să nu uite apostolii generației dela 1848 și să înainteze patriotismlu lor.

Entusiasmlu ajuns la culme și conferențiarul a trebuit să reapeară de repetate-ori pe bină.

A cântat din nou corul liceului Lazar, la cererea publicului a început cu „Deșteaptă-te Române”. Un aer tiner și însuflețit era în sala arhiplină; în sala, care de mult nu mai adăpostise o sărbătoare atât de măreț.

Saul.

Chestiuni bisericești.

Patronatul și biserica unită.

(Urmare și fine).

În biserica gr-cat. română patronatul a intrat deodată cu unirea. Ne-am unit cu rom-cat. din țeară fără avantajul material al bisericii acestora. Patronatul deici în biserica orientală a fost și este o instituțiune străină și necunoscută în legislațiunea bisericii noastre.

După unirea bisericii, ea încă a primit donațiuni dela stat, corporațiuni și privați sub espresa rezervare a dreptului de patronat. Așa a primit episcopul dela Alba-Iulia și Făgăraș, ca donațiune din bunurile fiscoale, ear' al Orăzii din bunurile episcopatului rom-cat. orădan.

Dar' aceste donațiuni sunt numai niște sfărâmirii căzute de pe masa bogatului. Episcopia unită de Orade, e una dintre cele mai bine dotate dintre episcopii gr-cat. române, totuși venitul acesteia evaluează cu venitul unui canonic latin orădan, și căci capelani rom-cat. au mai mult venit decât un canonic din capitulele noastre; ear' parochii gr-cat. de sub patronat, deși capi de familie și cu pregătiri academice au numai o terțialitate a venitului plebanilor de aceeași categorie.

Patronatul deici a intrat și în biserica unită, deși însuși rom-cat. recunosc, că sistemul patronatului începând dela episcop până la cel din urmă preot rural, pe cât s'a văzut a corol materialmintre biserica, chiar atâtă a stricat, prin parțialitatea și prin greșeliile comise cu alegerea și denumirea beneficiatului. Dignitarii bisericii gr-cat. sunt denumiți, chiar așa ca la rom-cat, de reprezentantul patronatului suprem, de ministrul cultelor. Și între raporturile actuale, ce diferență este între denumirea unui episcop sau unui fișpan, între denumirea unui canonic sau unui jude cercual.

Toate sunt privite de poziții de încredere a guvernului. Efluxul acestui sistem a fost denumirea de episcop unit la Orade a rectorului seminarial gr-cat. din Lemberg în Galiția, Mihail Szavinszki, care nu știa nici o boabă românește; ear' mai din nou a episcopului Olteanu, pe care de ni-l mai ținea Dumnezeu în viață ne păpa toate fondurile diecesane.

Afară de aceasta în diecesa Orăzii unită mai sunt vre-o 21 parochii patronate parte de episcopii latini, parte de capitulele acestora. Legislațiunea bisericească apăsene referitor la dreptul și datorințele patronului, această legislațiune primită și de biserica unită dispune, că episcopul diecesan are dreptul de a candida trei persoane, pe care le va afla mai vrednice și mai potrivite pentru parochia de sub concurs; ear' patronul alege una, dintre cele candidate. Că pot să se ivească divergențe de păreri între episcopul diecesan și patronul lumesc față de cei candidați, e un lucru neîncunjurabil. Așa divergențe în o chestie de principiu între episcopul latin din Sătmăr și senatul orădenesc de acolo ține în vacanță de doi ani de zile parochia bisericeii catedrale de Sătmăr.

Dar' casul acela, că candidații episcopului diecesan să fie respinși de patronul ecleziastic, acesta dreptul canonic nu-l permite.

Confianța, ce trebuie să o aibă un arhieru față de alt arhieru de aceeași credință, nu-i permite patronului să respingă candidații arhierului respectiv. Și totuși ni-se prezintă înaintea ochilor o apariție străină, a cărui rost nu-l pricepem.

Știu zicala, că: pasărea unde nu e înțeleasă să nu cânte, totuși voiu cita câteva probe caracteristice, pentru confirmarea tezei mele, pentru-că nu pot fi bănuți; căci nu stau absolut nici în o conexitate cu cauzile produse.

De un timp încoace candidările făcute de Ven. ordinarat diecesan au fost respinse, atât de episcopii latini, cât și de capitulele acestora. Așa în parochia Er-Tarcsa, patronată de capitulu latin orădan a devenit de paroch. nu candidatul ordinaratului, ci alesul capitulu-lui. În Poreiu asemenea, alesul episcopului latin orădan, ear' nu cei propuși de ordinarat.

Dar' culmea acestor anomalii a fost conferirea parochiei gr-cat. de Macău. Această parochie e prima în diecesa Orăzii, venitul ei întrece venitul alor două canonicii orădene, și ca atare a format obiect de ambițiune pentru cei mai distingi preoți diecesani. Însă și aici s'a împlinit zicala, că nu acela mănâncă colacul al cui e menit, ci acela, care-l capătă.

Protopopul Lazar Purodrefanul, unul dintre cei mai distingi preoți ai dieceei recomandă de ordinarat cu toată ardore, e respins de episcopul Cenedului, și parochia cea dintâi în diecesă o câștigă, cine...? *Nomina sunt odiosa*. Apoi a crede, că episcopul Cenedului sau alt patron biserican să cunoască mai bine vrednicia preoților orădeni, decât ordinaratul propriu al acelor preoți, și de presumpțiune e absurdă. Unii dintre ai nostri poate vor răspunde cu un dispreț suveran la cele zise: Ori doar' ești proroc, că te înumești să vindeci veacul? Ai licența? Care autoritate s'a îndreptățit la asta? Unde 'ți-e concesiunea? Dacă nu le ai, ești numai un lărmuitor.

E drept, știu și eu că lumea nu se poate îndrepta cu umărul. Dar' de prezent ecarăși avem în diecesă trei parochii patronate de latini: Olasig - Orade, S. Andrașul și Vagadul, și e supărător să vezi, cum au început de nou preoții nostri cu peregrinajul pe la icoanele împărțitoare de parochii. Pentru acestia e o chestie de a doua mână, că convine-i bunului arhieru sau ba, procedura lor, pentru ei numai un scop există, de a câștiga cu orice preț parochia cerută.

Nu știu, ce promit, sau cum se recomandă? Pentru-că la asemenea peregrinaje n'am luat nici-când parte; dar' sunt gata a pune jurământ, că și acestor preoți li-e spinarea din gumilaștică, că a acestora cari antișambrează pe la cancelariile pretoriale, ca să fie recomandați pentru ajutoare de stat. În seria veacurilor feudalismul e în apurere, în biserică totuși e susținut de un

FOITA „TRIBUNEI”.

CĂLUGĂRUL.

— Novela —

Emilian.

(Urmare).

IX.

Într'un spital.

Pe mulți îi cuprind fiori la aceste cuvinte, și totuși nu e așa de grozav în spital. Sub grija bună și iubitoare a mamei, a surorilor de caritate... a cuvioaselor călugărițe...

La patul lui Dumbravă, veghia o călugăriță tineră, cu ochii plânși, pândind îngrijorată ori-ce mișcare a bolnavului.

Dumbravă a fost multe zile între viață și moarte... Tifusul, își cerea jertfa, dar' constituția fizică tare, a triumfat și Dumbravă a trecut peste crîșă, era scăpat pentru viață. Își reveni în simțiri și mergea spre bine...

— Apă — murmură cu buzele arse, și călugărița sări repede, întinzându-i cu grije o linguriță de vin...

El deschise ochii și își aținti privirea-i obosită asupra călugăriței, care își plecă ochii sub privirea lui...

O clipă tresări ca-și-când trăsurile feții i-ar fi cunoscut, dar' în clipa următoare obosit îi închise din nou...

În ziua următoare aceeași călugăriță veghia la pat — și bolnavul din nou ceru apă, și călugărița din nou îi întinse lingurița cu vin... Bolnavul o privi lung... deodată tresări... întinzând spre ea brațele...

— Evă... Evă... — șopti cu vocea slabă și-și perdă conștiința... Călugărița cu un oftat lung se lăsă pe un scaun și ochii i-se umplură de lacrimi...

Era într'adevăr Eva...

După moartea mamei sale, a venit la București să afle, ce s'a ales de Dumbravă, de nu-i mai seria. Când a aflat totul, s'a convins că a uitat-o, cu resignarea unui suflet de martiră, a luat vâln călugăriței și a fost împărțită între mamele dela spital...

De cum l-au transportat pe Dumbravă la spital, ziua și noaptea nu s'a depărtat de lângă patul lui. Sufletul ei bun a uitat toate durerile, ce-le-a suferit pentru el, par'că îi simțea înșasi chinurile grozave, suferea împreună cu el și

ziua și noaptea se ruga la Dumnezeu să-l facă sănătos... Norocul ei, că steara de letargie a lui Dumbravă țină mai multe zile, în decursul cărora își pută pregăti și oțel sufletul, pentru clipa când el revenindu-și la simțiri, va recunoaște-o.

Când Dumbravă își reveni ecarăși în fire, o căută cu ochii, ca-și-când ar fi voit să se convingă, că nu a fost numai o înșelăciune optică, un vis.

— Evă, — șopti el, — tu ești?... tu?... —

Ea își duse degetul la buze...

— Liniștește-te, nu e permis să vorbești mult.

— Dar' tu ești?... adă mână... să ved, să mă conving... de nu ești numai umbră?... —

Eva se apropiă de pat, și el o prinse de mână, cu mâinile lui ca de schelet.

— Liniștește-te, sunt eu în adevăr, — îi șopti ea.

El se sforță din nou să vorbească.

— De nu te liniștești mă duc și nu mă mai vezi nici-când, — îl amenință Eva serioasă.

Și amenințarea aceasta avu efectul dorit, bolnavul își închise ochii și adormi din nou.

Din ziua aceea, schimbau adese-ori câte un cuvânt, două.

— Cum ai ajuns aici... călugăriță? — o întrebă el într-o zi.

— Lasă, am să-ți spun când vei fi sănătos, cu să mă poți asculta, — îl liniștea ea.

Întrebarea aceasta i-o repeta el în fiecare zi de mai multe-ori, și ea mereu îl liniștea cu același răspuns...

Pericolul odată trecut, sănătatea și puterea revenia văzând cu ochii în trupul slăbit și istovit de boală. Acum era aproape deplin sănătos, nu mai simțea dureri, era înesă atât de slăbit, încât trebuia să păzească patul...

— Cum ai ajuns aici? — o întrebă din nou într-o zi pe Eva, rugător, — pentru-ce mă torturezi? Vezi acum sunt bine, te pot asculta.

— Las, mai târziu.

— Nu mai târziu, — se răstă el iritat, — vreau să știu totul, — și încep să strige!

Eva săriată îl liniști.

— Liniștește-te, te rog, îți va face rău, mai bine îți spun tot...

Și încep să-i povestească totul, cu sinceritatea unui suflet de copilă năivă și necoruptă încă. Îi spuse toate durerile de cum s'a dus, toate sbucimările prin cari a trecut...

— Când am văzut că m'ai uitat, că toate s'au sfârșit — ce să-mi fi făcut? Am luat vâln călugăriței, ca să pot fi toată viața cinstită și să pot face bine...

Dumbravă o asculta cu respirația oprită, o vorbă nu era în stare să-i răspundă, numai lacrimile îi curgeau și roaie pe față, pe când abia șoptia printre dinți:

— Mângăie-te... toate se vor preface spre bine... nu-i târziu...

— Pentru mine totul e târziu... e târziu, — îngână Eva cu ochii în lacrimi.

Dumbravă își închise ochii obosit. La auzul celor spuse de Eva, sufletul lui sguduit se desbracă de scepticismul ce l-a ținut încătușat câva timp, și se sbătea turmentat...

Cât l-a iubit femeia aceasta, și el cum l-a răspătit... a uitat-o, și ni-l atunci nu și-a mai adus aminte de ea, când s'a convins de nevednicia acesteia, pentru care a dat-o uitării...

(Va urma).

voos, tratusa de *Andreea Barseanu*,
profesor în Braşov. Preţul 50 bani.

Pentru redacție și editură responsabile: **Andrei Baltes.**
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe
acțiuni: **Iosif Maracall.**

